

Stanovisko k návrhu rozpočtu obce Vydrník na rok 2022 a roky 2023 a 2024.

Obecnému zastupiteľstvu predkladá kontrolór obce v zmysle Zákona o obecnom zriadení §18f (1) c).

Vo Vydrníku 23.11.2021

Na začiatok uvádzam, akými všeobecnými pravidlami sa riadi zostavovanie rozpočtu obce:

Základom finančného hospodárenia obce, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce, je rozpočet obce. Obecné zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce a mimo iné je mu vyhradené schvaľovať rozpočet obce a jeho zmeny, kontrolovať jeho čerpanie, schvaľovať záverečný účet obce, rozhodovať o prijatí úveru alebo pôžičky. Starosta môže vykonávať zmeny rozpočtu len v rozsahu určenom obecným zastupiteľstvom.

Viacročný rozpočet je strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci jej pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov najmenej na tri rozpočtové roky. Viacročný rozpočet sa zostavuje v rovnakom členení, v akom sa zostavuje rozpočet obce. Príjmy a výdavky rozpočtov sú záväzné len na príslušný rozpočtový rok. Na ďalšie dva roky rozpočty nie sú záväzné. Rozpočet musí obsahovať aj údaje o očakávanej skutočnosti bežného roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za predchádzajúce dva rozpočtové roky. Obec je pri zostavovaní rozpočtu povinná prednostne zabezpečiť krytie všetkých záväzkov, ktoré pre ňu vyplývajú z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi. Rozpočet sa vnútorne člení na bežné príjmy a bežné výdavky, kapitálové príjmy a kapitálové výdavky a finančné operácie. Finančnými operáciami sa vykonávajú prevody prostriedkov peňažných fondov obce a realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie. Za finančné operácie sa považujú aj poskytnuté pôžičky a návratné finančné výpomoci z rozpočtu obce a ich splátky, vystavené a prijaté zmenky, predaj a obstaranie majetkových účastí. Obec môže poskytnúť návratnú finančnú výpomoc zo svojho rozpočtu právnickej osobe, ktorej je zakladateľom, pričom na tento účel nemôže použiť návratné zdroje financovania.

Rozpočet sa člení minimálne na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie. Rozpočet obce sa zostavuje ako vyrovnaný alebo prebytkový. Kapitálový rozpočet sa môže zostaviť ako schodkový, ak tento schodok možno kryť zostatkami finančných prostriedkov obce z minulých rokov, návratnými zdrojmi financovania, alebo je tento schodok krytý prebytkom bežného rozpočtu v príslušnom rozpočtovom roku.

Rozpočtové provizórium: Ak nie je rozpočet obce na nasledujúci rozpočtový rok schválený obecným zastupiteľstvom do 31. decembra bežného roka, hospodári obec podľa schváleného rozpočtu obce predchádzajúceho roka. Výdavky uskutočnené počas rozpočtového provizória nesmú v každom mesiaci rozpočtového roka prekročiť 1/12 celkových výdavkov schváleného rozpočtu obce predchádzajúceho rozpočtového roka.

Obec je povinná poskytovať údaje o svojom hospodárení ministerstvu financií a to prostredníctvom rozpočtového informačného systému pre samosprávu. Cez tento systém je obec povinná poskytnúť schválený rozpočet do 20 kalendárnych dní odo dňa schválenia obecným zastupiteľstvom, úpravy rozpočtu najneskôr do 30. dňa v mesiaci, ktorý nasleduje po mesiaci, v ktorom bola vykonaná zmena rozpočtu a ďalej sú určené termíny na poskytnutie údajov o skutočnom plnení rozpočtu každý štvrtý rok. Ak obec neplní svoje povinnosti vyplývajúce zo zákona o rozpočtových pravidlách, ministerstvo financií môže až do ich splnenia pozastaviť poskytovanie finančných prostriedkov z dotácii zo štátneho rozpočtu.

Rozpočtové prostriedky možno použiť len na účely, na ktoré boli v rozpočte obce schválené. Prípadné zmeny schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

Aké sú najčastejšie nedostatky pri rozpočtovom procese v obciach na Slovensku? Použijem správu Najvyššieho kontrolného úradu z kontroly rozpočtov, síce už z roku 2016, ale niektoré veci môžu byť stále aktuálne. NKÚ kontroloval 27 vybraných obcí. Obec Vydrník medzi kontrolovanými nebola. Uvádzam výsledky len ako príklad, čo všetko kontrolujú a aké sú najčastejšie nedostatky: „Výsledky kontroly poukazujú na vysokú mieru nedostatkov v oblasti rozpočtovníctva a účtovníctva. Viac ako 90% kontrolovaných subjektov nevenovalo dostatočnú pozornosť rozpočtovaniu príjmov a výdavkov tak, aby boli v rozpočte zabezpečené reálne potreby pre výkon ich samosprávnych funkcií. 30% kontrolovaných obcí dosiahlo horší výsledok hospodárenia oproti plánovanému. Tiež viac ako 30% obcí neplnilo podmienky na prijatie návratných zdrojov financovania. V rozpore so zákonom o rozpočtových pravidlách takmer 20% obcí použilo návratné zdroje financovania na bežné výdavky. Kontrola poukázala, že obce s malým objemom rozpočtu bez výraznej podpory zo štátneho rozpočtu a fondov EÚ nie sú schopné realizovať rozvojové programy. Porušenie všeobecne záväzných predpisov pri dosahovaní príjmov a čerpaní výdavkov bolo zistené vo všetkých kontrolovaných subjektoch. Viac ako 95% obcí porušilo rozpočtové pravidlá pre územnú samosprávu. Porušenie finančnej disciplíny bolo zistené vo viac ako 45% obcí. Ďalšie nedostatky boli zistené v súvislosti s nedodržaním príslušných ustanovení zákona o verejnom obstarávaní, zákona o slobodnom prístupe k informáciám a v jednej obci aj zákona o obmedzení platieb v hotovosti. Pri kontrole správnosti a úplnosti údajov vo vybraných finančných výkazoch boli zistené nedostatky vo viac ako 95% kontrolovaných obcí. Tieto v 18 obciach významným spôsobom ovplyvnili výšku príjmov, výdavkov a výsledku rozpočtového hospodárenia, alebo údaje o skutočnom dlhu a záväzkoch po lehote splatnosti.“

Správa bola prerokovaná s jednotlivými obcami a podľa ich písomných stanovísk v mnohých prípadoch došlo k nedostatkom z dôvodu veľkého množstva agendy súvisiacej s vykonávaním samosprávnych funkcií pri minimálnom počte zamestnancov obecných úradov.

Opakujem, že táto správa nebola z kontroly Vydrníka. To len na ilustráciu, čo zvykne NKÚ v obciach kontrolovať a aké sa vyskytujú najčastejšie nedostatky pri rozpočtovaní.

Pri spracovaní môjho stanoviska k rozpočtu som vychádzal z predloženého návrhu rozpočtu, ktorý mi bol poskytnutý dňa 22.11.2021. Návrh rozpočtu zohľadňuje príslušné ustanovenia zákona č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za TKO, zákona č. 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy, zákona č. 597/2003 Z.z. o financovaní základných škôl a školských zariadení a ostatných súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov.

Bežné príjmy vrátane školy sú rozpočtované v celkovej výške 1 136 200€ (plus použitie rezervného fondu vo výške 19 180€) čo je menej ako rozpočet v tomto roku. Rozpočet výdavkov vrátane školy je navrhovaný v celkovom objeme 1 155 380€. To je tiež menej ako bol schválený rozpočet na rok 2021. Zníženie je potrebné, pretože je predpoklad nižších príjmov rozpočtu z dôvodu nižších naplánovaných finančných operácií a nižších plánovaných dotácií zo štátneho rozpočtu – aktivačná činnosť, hmotná núdza, terénna sociálna práca, a otázný je projekt miestnej občianskej poriadkovej služby. V oblasti bežných výdavkov obce (bez školy) tiež bol upravený rozpočet smerom dole na celkovú výšku 367 478€ čo je asi o 22000€ menej oproti schválenému rozpočtu na rok 2021.

V rozpočte nie sú samostatne rozpočtované príjmy od obyvateľov t.j. miestne dane a poplatky za TKO, vodu, odkanalizovanie domácnosti. V návrhu rozpočtu sú to spolu daňové a nedaňové príjmy teda prvé dva riadky navrhovaného rozpočtu. V týchto položkách sú aj dane z príjmov fyzických osôb

čo dostávame prostredníctvom štátneho rozpočtu. Vieme že pri platení poplatkov od obyvateľov sú určité každoročné problémy s nedoplatkami. Podľa informácii pracovníčok obecného úradu obec pristúpila k vymáhaniu pohľadávok aj formou exekúcie prostredníctvom Sociálnej poisťovne, čo sa zatiaľ javí ako úspešné. Uvidíme ako sa bude vyvíjať stav nedoplatkov v budúcom roku. Aj keď predpokladáme že to bude lepšie, v terajšom navrhovanom rozpočte skutočnú platobnú disciplínu občanov presne nedokážeme odhadnúť.

Kapitálové výdavky sú naplánované vo výške 87 430€. Podrobnosti na čo sa majú kapitálové výdavky použiť sú uvedené v návrhu rozpočtu. Kapitálové výdavky na nasledujúce tri roky sú plánované nižšie ako tomu bolo v tomto roku čo je podľa mňa málo. Veľa bude závisieť od vývoja príjmov a od prípadných dotácií na kapitálové výdavky. Ak sa bude priaznivo vyvíjať rozpočet príjmov, odporúčam podľa možností viac navýšiť kapitálový rozpočet, aby sa v budúcnosti viac investovalo do rozvoja územia. Prioritne sú miestne komunikácie, parkoviská, obecné námestie a iná takáto potrebná infraštruktúra. Ale popri tom napríklad jedna z mála „atrakcii“ čo môže Vydrník občanom a návštevníkom ponúknuť je lepšie využitie existujúceho prameňa. Iba pokosiť okolie asi nestačí. Odporúčam do tohto priestoru viac investovať – napríklad spevnenie plôch, parkovisko, prístupová cesta, lavičky, stôl, upravené ohnisko, úprava a zastrešenie prameňa a pod.

Celkové úverové zaťaženie obce Vydrník je priaznivé. Obec v súčasnosti podľa predloženého rozpočtu neriskuje, že by dosiahla alebo prekročila úverové limity v zmysle ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti a zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Zmeny rozpočtu schvaľuje podľa potreby obecné zastupiteľstvo. Preto by nemal byť problém schváliť navrhovaný rozpočet podľa predloženého návrhu a podľa vývoja situácie sa v priebehu budúceho roka pristúpi k potrebným úpravám rozpočtu. Rozpočet obce Vydrník na roky 2022-24 je navrhnutý ako vyrovnaný a zostavený v súlade s platnou legislatívou, najmä so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Rozpočet je zostavený ako viacročný a v súčasnosti je jeho návrh riadne zverejnený na internetovej stránke obce od 16.11.2021.

Návrh na uznesenie: Obecné zastupiteľstvo *berie na vedomie* stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu rozpočtu obce Vydrník na rok 2022 a roky 2023 a 2024.

Záverom odporúčam predložený rozpočet schváliť.

Ing. Vladimír Matfiak

Kontrolór obce